

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Музыкалық-ритмикалық қимылдар арқылы мектеп жасына дейінгі балалардың қимыл - қозғалысын дамыту

ЖАРИЯЛАНДЫ
10.01.2025СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/174738/>**Садуакасова Нургуль Турсынбековна****Лауазымы: Би маманы****Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы****КМҚК «Сыр еркесі» бөбекжай бақшасы**

Кіріспе: Баланың жалпы дамуы тек ақыл-ой немесе тілдік дағдыларымен шектелмейді, физикалық және қозғалыс дағдылары да маңызды рөл атқарады. Сондықтан балаларға арналған қозғалыстар мектепке дейінгі білім беру мекемелерінің оқу-тәрбиелік қызметінің құрамдас бөлігі болып табылады. Балабақшадағы би арқылы қимыл-қозғалыс дағдыларын жетілдіру – балалардың денсаулығын нығайтып қана қоймай, олардың психологиялық және әлеуметтік дамуына да ықпал етеді. Би арқылы балалар өз денесін сезінуге, қозғалыс үйлесімділігін арттыруға, эмоционалды және әлеуметтік дағдыларды дамытуға үйренеді. Осы мақалада біз би арқылы бала қимылын жетілдірудің маңыздылығын жан-жақты қарастырамыз.

1. Би арқылы бала қимылын дамыту: маңызы мен артықшылықтары

Би балаға тек қозғалыс белсенділігі ретінде ғана емес, өзін-өзі еркін сезінуге, өз эмоцияларын көрсетуге мүмкіндік беретін құрал ретінде де маңызды. Би қозғалыстары арқылы бала тепе-теңдікті сақтауға, денесін еркін қозғалтуға және кеңістікте бағдарлауға үйренеді. Сонымен қатар би арқылы бала моторлық дағдыларын жетілдіреді. Бұл процесс мидың қозғалысты реттейтін бөлімдерінің белсенділігін арттырады, соның нәтижесінде жалпы қозғалыс үйлесімділігі артады.

Негізгі артықшылықтар:

- **Қимыл үйлесімділігі:** Би қимылдары күрделі қозғалыс координациясын қажет етеді, бұл баланың кеңістіктегі қимылдарын жақсартып, дене мүшелерінің

үйлесімді жұмыс істеуін қамтамасыз етеді.

- **Физикалық белсенділік:** Би арқылы балалар денсаулығын жақсартып, бұлшық ет тонусын нығайтады, жүрек-қан тамыр жүйесін дамытады.
- **Эмоционалды дамуы:** Би арқылы бала өз эмоцияларын еркін білдіріп, ішкі күйзелістерін шығара алады, бұл психологиялық саулық үшін өте маңызды.

2. Би мен музыка байланысы: ырғақ сезімін дамыту

Би кезінде балалар әуен мен ырғаққа сүйенеді. Әрбір қимыл белгілі бір музыкалық екпінмен, ырғақпен орындалады. Бұл баланың музыкаға деген сезімталдығын дамытып, музыкалық есту қабілетін жетілдіреді. Музыкамен бірге қимылдарды үйлестіру балалардың назарын, есте сақтау қабілетін жақсартып, ырғақ сезімін дамытады. Әсіресе би түрлері арқылы әртүрлі музыкалық стильдермен танысу баланың эстетикалық талғамын қалыптастырады.

3. Әлеуметтік дағдыларды дамыту

Топтық би сабақтары балаларға бір-бірімен қарым-қатынас орнатуға, ұжымда жұмыс істеуге көмектеседі. Би сабақтары кезінде балалар бір-бірімен қимылдарды келісіп, бірге орындауға тырысады. Бұл олардың әлеуметтік байланыстарын нығайтып, өзара сыйластыққа, ұжымдық жауапкершілікке үйретеді.

Әлеуметтік дағдыларды дамытудағы рөлі:

- Топпен бірге би билеу баланы ұжымдық жұмысқа бейімдейді.
- Серіктестермен әрекеттесу арқылы балалар қарым-қатынас орнатуды, өзара түсінуді үйренеді.
- Би кезінде балаларға өзара қолдау көрсету, бір-біріне көмектесу дағдылары дамиды.

4. Би арқылы шығармашылық қабілеттерді дамыту

Би – балалардың шығармашылық қабілеттерін ашудың тамаша құралы. Әрбір бала қимылдар арқылы өзіндік ерекше стилін көрсетіп, өзін шығармашылық тұрғыда танытады. Бұл бала бойындағы қиялын, фантазиясын дамытып, ой өрісін кеңейтеді. Балаға белгілі бір қимылдарды орындауға ғана емес, сол қимылдарды өз қалауынша түрлендіріп, шығармашылықпен орындауға мүмкіндік берілген кезде, оның өзіндік көзқарасы қалыптасады.

Шығармашылыққа әсері:

- Қимыл-қозғалыстарды түрлендіру арқылы бала өз идеяларын еркін жеткізеді.
- Би қимылдары баланың қиялын дамытып, жаңа образдар жасауға итермелейді.
- Би барысында әртүрлі қимылдар мен сезімдерді білдіру баланың эстетикалық талғамын арттырады.

5. Би арқылы баланың өзін-өзі бағалауын арттыру

Би өнері арқылы бала өзіне деген сенімділікті арттырады. Би барысында баланың жетістіктері мақталып, оның өзін-өзі бағалауы жақсарады. Қиын қимылдарды орындап, табыстарға қол жеткізген бала өзін жоғары бағалап, кез келген қиындықты жеңуге қабілетті екендігіне сенеді. Әсіресе сахнада би билеу балаға өзінің мүмкіндіктерін сезінуге және жұрт алдында өз-өзіне сенімді болуға көмектеседі.

6. Би сабақтарын ұйымдастырудың әдістемелік ерекшеліктері

Балабақшада би сабақтарын ұйымдастырғанда әртүрлі жас ерекшеліктерін ескеру маңызды. Мектепке дейінгі жастағы балалардың қимыл-қозғалыс мүмкіндіктері әртүрлі, сондықтан қимылдарды жеңілдетіп, біртіндеп күрделендіру қажет. Сабақтарда музыкалық құралдарды, ойын элементтерін, арнайы костюмдерді қолдану балалардың сабаққа қызығушылығын арттырады. Сабақ барысында еркін қимылдарға көбірек уақыт беру арқылы балалардың шығармашылық қабілеттерін дамытуға болады.

Әдістемелік ұсыныстар:

- Сабақтарды балалардың физикалық мүмкіндіктеріне сай ұйымдастыру.
- Қарапайым және жеңіл қимылдардан бастап, біртіндеп күрделі элементтерге өту.
- Би қимылдарын ойын түрінде өткізу, балаларға қызықтыра отырып, қимылдарды көрсету.

7. Қорытынды

Балабақшада би арқылы бала қимылын жетілдіру – олардың дене дамуы, эмоционалды және әлеуметтік дағдыларының қалыптасуында маңызды рөл атқарады. Би – баланың еркін қозғалыс жасауына, өзіндік «Менін» сезінуге, эмоцияларын еркін жеткізуге және ұжыммен бірге жұмыс істеуге үйрететін бірегей құрал. Би сабақтарын дұрыс ұйымдастыру арқылы балалардың денсаулығын нығайтып, олардың шығармашылық әлеуетін аша аламыз.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Мухина В. С. Мектеп жасына дейінгі балалар психологиясы: Қазақша аудармасы. – Алматы: Мектеп, 1986 – 230 б.

2. Құсаинов А.Қ. «Баланың дамуы» Алматы. Рауан, 2000.
3. Бегимгужина Л. С., Ахметов М. Г. Мектеп жасына дейінгі балалардың салауатты өмір салтын қалыптастыру
4. Есенжолова Т. Е. Балабақшадағы мектепке дейінгі балалардың денсаулығы мен адамгершілік рухани сапалы тәрбиесі
5. Интернет желісі.

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.